

Информационна публикация за чужденците в гр. Пилзен

Проект на град Пилзен реализиран с помощта на
Министерството на вътрешните работи на ЧР

ТРУДОУСТРОЯВАНЕ НА ЧУЖДЕПЦИ В ЧР 1

**ФОРМАЛНОСТИ
ЗА ПРЕБИВАВАНЕ НА ЧУЖДЕНЦИ В ЧР** 3

ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА СИСТЕМА В ЧР 4

ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛТУРА 6

СОЦИАЛНИТЕ ПОМОЩИ В ЧР И ЧУЖДЕНЦИТЕ 8

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ЧУЖДЕНЦИ 10

ТРАНСПОРТ 11

БЕЗОПАСНОСТ 13

Трудоустройването на чуждестранни граждани на територията на ЧР, т.е. Граждани на ЕС / ЕИП и Швейцария и членовете на техните семейства е съобразено със следните основни нормативни документи:

- закон № 435/2004 Сб., за трудоустройването съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.
- закон № 262/2006 Сб., кодекса на труда, съгласно прилагания текст в по-късните нормативни документи.
- закон № 97/1963 Сб., за международното частно и процесуално право съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.
- закон № 325/1999 Сб., за политическото убежище и за промяна на закон № 283/1991 Сб., за Полицията на ЧР, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.
- закон № 326/1999 Сб., за пребиваването на чужденците на територията на ЧР и за промяната на някои закони, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.
- закон № 500/2004 Сб., за административното управление (административен кодекс), съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.
- закон № 634/2004 Сб., за административните такси, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.
- наредба № 192/1993 Сб., за таксовите марки.

На 1. януари 2009 влиза в сила закон № 382/2008 Сб., с който се променя закон № 435/2004 Сб., за трудоустройването, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи, закон № 326/1999 Сб., за пребиваването на чужденците на територията на ЧР и за промяната на някои закони, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи и други свързани с това закони.

ТРУДОУСТРОЯВАНЕ НА ГРАЖДАНИТЕ НА ЕС / ЕИП (европейско икономическо пространство) и Швейцария и членовете на техните семейства

- (1) Граждани на членските страни на ЕС и техните роднини имат същия правен статус в уредените от закона за трудоустройването юридически отношения както и гражданите на Чешката република (към държавите на ЕС принадлежат Белгия, България, Чешката република, Дания, Естония, Финландия, Франция, Ирландия, Италия, Кипър, Литва, Латвия, Люксембург, Унгария, Малта, Германия, Холандия, Полша, Португалия, Австрия, Румъния, Гърция, Словения, Словакия, Испания, Швеция, Великобритания).
- (2) Същия правен статус както и гражданите на Чешката република имат също така и гражданите на Норвегия, Лихтенщайн и Исландия, принадлежащи към ЕИП, и членовете на техните семейства и още гражданите на Швейцария и членовете на техните семейства.
- (3) Под „член на семейството на гражданин на ЕС / ЕИП и Швейцария“ се разбира без оглед на гражданството им негова съпруга или съпруг; партньорка или партньор, с които гражданинът на ЕС е сключил регистрирано съжителство въз основа на действащите законови положения на държавата член; техните потомци, ако нямат навършени 21 години или ако са зависими от тях; а също така гледани (зависими, за които се полагат грижи) роднини по възходяща линия на гражданина на ЕС / ЕИП и Швейцария и неговата съпруга / съпруг или декларирана партньорка / партньор.
- (4) Гражданинът на ЕС / ЕИП и Швейцария или член на неговото семейство не се нуждае с цел трудоустройство (намиране на работа) на територията на ЧР от разрешение за работа. Работодателят или юридическото или частното лице, към които са тези лица изпращани от своя работодател, са задължени най-късно в деня на постъпване на работа на тези лица писмено да уведоми за това събитие съответното бюро по труда.
- (5) Член на семейството, който сам не е гражданин на ЕС / ЕИП нито на Швейцария, е длъжен да представи документ, потвърждаващ, че е член на семейството на гражданин на ЕС / ЕИП или Швейцария.

ПРА́ЦЕ / ЗАМЪ́СТНА́НИ НА ТРУДА, ЗАЕТОСТТА

- замѣстнател *работодател*
- работник, замѣстнател *работник, служител*
- работни сmlouva: *трудоу договор*
 - на добу неурѣитоу *за неопределено време (безсрочен)*
 - на добу урѣитоу *за определено време (срочен)*
 - узавѣнен работни сmlouvy *склучване на трудову договор*
 - зрушен работни сmlouvy *анулиране (прекратяване) на трудову договор*
 - продлужен работни сmlouvy *продължаване на трудову договор*
 - дозвѣзан работни сmlouvy *прекратяване на трудову договор*
 - додатеу к работни сmlouvy *допълнително споразумение към трудову договор*
- вѣровѣд *оставка, молба за напускане*
- зкушебни лѣта (3 мѣсеце) *пробен срок (3 месеца)*
- дододу о проведени пра́це *споразумение за извършване на работа*
- дододу о работни чѣнности *споразумение за трудоу дейност*
- пѣну ъвѣзек *цял щат*
- полувѣчни ъвѣзек *половин щат*
- работни а персонални агентуру *работна агенция, кадрова агенция*
- неквалѣфикована пра́це *неквалѣфициран труд*
- квалѣфикована пра́це *квалѣфициран труд*
- мануѣлни пра́це *ръчна работа*
- нѣроѣност/обтѣзност *трудоу емкост / трудност*
- внѣтѣрни работни фѣд *вътрешен правилник за работа*
- безпеѣност пра́це *безопасност на труда*
- нѣстроу, нѣфѣди, пѣстроу, потѣска *инструмент, сечива, уред, пособие*
- работни (специѣлни) одѣв *работно (специѣлно) облекло*
- работни обув *работни обувки*
- ѣерѣце, ѣелма *шапка, каска*
- работни кѣзеѣ *трудоу дисциплина*
- доволена *отпуска*
- работни сета *служебна командировка*
- работни несчорност *нетрудоу способност*
- вѣдѣлек, мзда *печалба, заплата*
- вѣплатни пѣска *фиш за заплата*
- грубѣ мзда *брутна заплата*
- чѣста мзда *чиста заплата*
- одводу данѣ *данъчни удърѣжки*
- одводу зѣлох повѣннеу поѣистнеу (здравотни а социѣлни поѣистѣни) *авансови удърѣжки (депозит) на задѣлжителноу осигуряване (здравни и социѣлни осигуровки)*
- ъфѣд пра́це *бюро по труда*
- реквалѣкѣце *преквалѣфикация*
- подпора в незамѣстнатости *помощи при безработица*
- вѣбѣровѣ рѣзени *конкурс за работна позиция*
- жѣвотопѣс *автобиография*
- жѣвностенскѣ лист *патент (патентно удостоверение)*
- пѣдмет подникѣни *предмет на стопанската дейност*
- сидло подникѣни *седалище на фирмата (на стопанската дейност)*
- жѣвностенскѣ ъфѣд *патентна комисия*
- финанѣни ъфѣд *финансова служба*
- данѣ *данъци*

БЮ́РО ПО ТРУДА ПЛЪ́ЕЖЪ МЕСТО

Адрес: Kaplířova 2731/7, 301 00 Plzeň – Jižní Předměstí

E-мѣйл: up@pm.mpsv.cz

Телефон: +420 377 411 111

Факс: +420 377 429 670

Часы работы: Пн. 8:00 – 17:00 ч., Вт. 8:00 – 13:00 ч.

Ср. 8:00 – 17:00 ч., Чт. 8:00 – 13:00 ч.

Пт. 8:00 – 13:00 ч.

(6) При приключване на трудовите отношения работодателят или юридическото или частното лице, към които са били изпращани чуждестранните работници, са длъжни да уведомят за това събитие съответното бюро по труда най-късно до десет календарни дни от преустановяването на трудовите отношения или освобождаването.

ПОЛИЦИЯ НА ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА

Областна дирекция на службите на полицията за чужденци
на Чешката република

Отделение за разрешаване на пребиваване

Ръководител: подпор. Josef Wohlmuth

Адрес: Slovanská alej 26, 307 51 Plzeň

Имейл: ocppm@mvcr.cz

Телефон: +420 974 325 801, +420 974 325 800

Факс: +420 974 325 808

Работно място на отдела за политическо убежище и миграционна политика на Министерството на вътрешните работи на ЧР, определено за уреждане на текущите дела по „постоянното пребиваване“ на територията на Пилзенска област

Адрес: Americká 3, 301 00 Plzeň

Контакт: +420 731 670 553

Приемно време: Понеделник и Сряда: 8.00 – 17.00

Вторник и Четвъртък: 8.00 – 14.00

МОЛБА ЗА ПОСТОЯННО ПРЕБИВАВАНЕ

Гражданин на ЕС

- задграничен паспорт
- 2 снимки
- документ за осигурено жилище (*договор за настаняване или потвърждение*)
- удостоверение за целта на пребиваването
 - а) 5 години непрекъсвано пребиваване на територията на ЧР – *писмена декларация на молителя*
 - б) пенсионери – 3 години непрекъсвано пребиваване на територията на ЧР (*пенсионери по инвалидност – 2 години*)
 - в) потвърждение за предприемаческа дейност или работна ангажираност по трудов договор в ЕС (трудоустроеност)
 - г) гражданин на ЕС, ненавършил 18 години, даден за отглеждане и възпитание в приемно семейство.

член на семейството на гражданин на ЕС

- задграничен паспорт
- 2 снимки
- документ за осигурено жилище (*договор за настаняване или потвърждение*)
- удостоверение за целта на пребиваването
 - а) 5 години непрекъсвано пребиваване на територията на ЧР – *писмена декларация на молителя*
 - б) документ за това, че е член на семейството на гражданина на ЕС
 - в) лице, роднина на покойник от ЧР, и лице, роднина на покойник от ЕС, който се е намирал на територията на ЧР с цел работна ангажираност по трудов договор, представят смъртния акт на починалия роднина.

гражданин на трета държава

- задграничен паспорт
- 2 снимки
- документ за осигурено жилище (*договор за настаняване или потвърждение*)
- свидетелство за съдимост от наказателния регистър на своята държава – при изискване (*при лица по-големи от 15 години*)
- съгласие на родителите, освен ако не става дума за събиране на семейството с този родител (*при лица, ненавършили 18 години*)
- документ за осигурени средства

МОЛБА ЗА ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА ПОСТОЯННОТО ПРЕБИВАВАНЕ

гражданин на ЕС, роднина на гражданина на ЕС, гражданин на трета държава

- задграничен паспорт
- 2 снимки (*само в случай на промяна на външността*)

МОЛБА ЗА ПОТВЪРЖДАВАНЕ НА ПРЕХОДНО ПРЕБИВАВАНЕ

Гражданин на ЕС

- задграничен паспорт
- 1 снимка
- документ за осигурено жилище (*договор за настаняване или потвърждение*)
- удостоверение за целта на пребиваването
 - а) работна ангажираност по трудов договор – решение на бюро по труда (гражданине на Словашката република – трудов договор)
 - б) предприемаческа дейност или друга стопанска дейност – документ, свидетелстващ за състоянието
 - в) сезонна месторабота – потвърждение от бюро по труда
 - г) образование – уверение за следване
 - д) писмена декларация на молителя, ако не може да потвърди целта на пребиваването си по друг начин
- документ за здравна осигуреност – *валидно е само в случай на точка д) от удостоверение за целта на пребиваването*

член на семейството на гражданина на ЕС

- задграничен паспорт
- 1 снимка
- документ за осигурено жилище (*договор за настаняване или потвърждение*)
- документ, че е член на семейството на гражданина на ЕС
- документ за материална необезпеченост (*само при материално необезпечените роднини по пряка линия*)
- документ за здравна осигуреност

Молба за продължение на валидността на документа за пребиваване на член на семейството на гражданин на ЕС – преходно пребиваване.

молител – гражданин на трета държава

- задграничен паспорт
- 2 снимки (*само в случай на промяна на външността*)
- документ за осигурено жилище (*договор за настаняване или потвърждение*)
- документ, потвърждаващ, че на територията на ЧР пребивава заедно с гражданина на ЕС
- документ за здравна осигуреност

Още информация и подробности ще намерите на интернет страницата www.policie.cz.

POBYTY V ČR ПРЕБИВАВАНЕ В ЧР

- krátkodobé vízum (do 90 dnů) *краткосрочна виза до 90 дни*
- Vízum k pobytu nad 90 dnů – maximálně 1 rok *Виза за престой над 90 дни – максимално 1 година*
- za účelem zaměstnání *с цел трудоустраюване*
- za účelem podnikání *с цел предприемачество*
- za účelem studia *с цел образование*
- Dlouhodobé vízum – přechodný pobyt v ČR delší než 1 rok *Дългосрочна виза – преходно пребиваване в ЧР по-дълго от 1 година*
- za účelem společného soužití rodiny *с цел общо съжителство на семейството*
- povolení k dlouhodobému pobytu *разрешение за дългосрочно пребиваване*
- Trvalý pobyt (od 2009 povinnost zkoušky znalosti českého jazyka – není nutné u cizinců starší 65 let a pro udělení trvalého pobytu za účelem sloučení rodiny) *Постоянно пребиваване (от 2009 година е задължителен изпитът по чешки език – не е необходим при чужденци над 65 години и при разрешение за постоянно пребиваване с цел събиране на семейство)*
- cestovní doklad *заграничен документ за самоличност*
- průkaz o povolení k pobytu *удостоверение за разрешение за пребиваване*
- azylant *човек, получил политическо убежище*
- žadatel o mezinárodní ochranu *молител за международна защита*
- prodloužení pobytu (lhůta 90 dnů před uplynutí doby platnosti) *продължаване на пребиваването (срок 90 дни преди изтичане на валидността)*
- platnost víza k pobytu *валидност на визата за пребиваване*
- doklad o zajištění ubytování *документ за осигурено жилище (настаняване)*
- hlášení místa pobytu (do 3 dnů po vstupu na území ČR – cizinec, nebo ubytovatel) *съобщаване на местопребиваването (до 3 дни след влизането на територията на ЧР – от самия чужденец или от настанителя)*
- hlášení změn (např. pobyt – do 30 dnů ode dne změny) *съобщаване на промени (напр. на местопребиваване до 30 дни от деня на промяната)*
- ohlášení ztráty, poškození, odcizení dokladu policii do 3 pracovních dnů *съобщаване на полицията за загубване, повреждане, кражба на документ – до 3 работни дни*
- prostředky k pobytu *средства за пребиваване*
- ubytovací zařízení/ubytovna *настанителна институция / обществена спалня*
- nájemní smlouva *договор за наем*
- pronajímatel *отдаващ под наем (хазяин)*
- podnájemní smlouva *договор за свободен наем*
- správce *домоуправител*
- ubytovací řád *жилищен правилник*
- hygienické podmínky *хигиенни условия*
- Ověřování veřejných listin (např. notář – nutný překlad) *аверка на публични документи (напр. нотариус – необходимо е документът да е преведен)*
- Rejstřík trestů české republiky *Регистър на наказанията на Чешката република*
- Výpis z rejstříků trestů u cizinců, které mají v ČR přidělené rodné číslo (poplatek 50 Kč /kolek – v rámci Czech Pointu (program) žadatel dostane ihned) *Удостоверение от регистъра на наказанията при чужденци, които имат в ЧР присъден ЕГН (таксова марка от 50 крони в рамките на програмата Czech Point молителят ще го получи веднага)*
- je zaslán na adresu žadatele do 2-3 týdnů) *employer*
- Státní občanství v ČR /pobyt 5 let + znalost českého jazyka *Гражданство в ЧР / пребиваване от 5 години + владее на чешки език*
- Cizinecká policie *Полиция за чужденци*
- Kontrola *Контрол*
- Sankce *Санкция*
- Pokuta *Глоба*
- Výjezdní příkaz (max. 60 dnů) *Нареждане за напускане на страната (макс. 60 дни)*
- Správní vyhoštění *Административно екстрадиране*

Ако чужденецът избягва контрола на пребиваването си, допуска провинение по силата на закон № 32/1999 Сб., за пребиваването на чужденци, и може да бъде санкциониран с глоба в размер до 10 000 крони.

Здравните грижи се предоставят въз основата на здравно осигуряване. Всеки медицинския работник е длъжен да окаже незабавно първа помощ на всеки, в случай че би бил застрашен животът му или сериозно застрашено неговото здраве. В случай че лицето не е здравно осигурено, грижите за здраве-то се предоставят срещу заплащане.

ТИПОВЕ ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ:

1. Задължително здравно осигуряване
2. Частно здравно осигуряване (краткосрочно и дългосрочно)

ЗДРАВНА ЗАСТРАХОВКА ЗА ЧУЖДЕНЦИ ОТ ЕС

Право на участие в общественото здравно осигуряване – задължително здравно осигуряване имат гражданите на страните членове на ЕС, ако:

- а) имат постоянно пребиваване на територията на Чешката република
- б) нямат постоянно пребиваване на територията на Чешката република, но все пак са служители на работодател, който има седалище на територията на
- в) попадат под силата на нормативните документи на ЧР въз основата на Наредбата на ЕС – тук става дума за трудово ангажирани лица (служители и лица които се занимават с частна стопанска дейност) и лица, получаващи помощи от предишна трудова дейност и членовете на семейството на всички правоимащи – те, другия от съпрузите и необезпечените деца.

- Посредством своя работодател ще получите също така чешки **EHIC** (European Health Insurance Card), те. **Европейска карта на здравното осигуряване** (здравна карта). С тази карта на осигурения ще се легитимирате в случай на нужда при лекарите и здравните заведения в ЧР, които са в договорни отношения с вашата здравноосигурителна институция.
- В другите страни на ЕС/ЕИП или Швейцария ще имате по време на своето посещение на споменатите страни право на неотложно предоставяне на здравни грижи като участници в чешката здравноосигурителна система
- Би следвало за регистрирането си в чешката здравноосигурителна система да информирате своята предишна здравноосигурителна институция (българската Здравна каса)
- Децата на чужденците в рамките на ЕС, които пребивават заедно със своя законен настойник в ЧР, също стават участници в чешкото обществено здравно осигуряване, именно като необезпечени членове на семейството на бащата или майката, които изпълняват трудова дейност в ЧР.
- **За необезпечените деца в ЧР платец на здравноосигурителните вноски е държавата. Все пак е необходимо един от родителите (законните настойници) да регистрира децата в своята избрана чешка здравноосигурител-**

на институция. Децата винаги се осигуряват в същата здравноосигурителна институция, в която се осигурява и този от родителите, на чиято трудова дейност е установено здравното осигуряване на детето. Тази установеност е зависима от продължителността на трудовата дейност и с приключването на работата (или с провеждането на частната стопанска дейност) едновременно приключва и здравното осигуряване на необезпечените членове на семейството – в този случай на децата.

- **За регистрация на децата в избраната здравноосигурителна институция (компания) трябва да носите със себе си личен документ, удостоверенията за раждане на децата с документ за необезпечеността на детето – удостоверение за учаш – ще ви го издаде училището, което ще посещавате.**

1. ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

юридически обосновано право на участие в системата на здравното осигуряване имат:

- чужденци с постоянно пребиваване в ЧР
- хора, получили политическо убежище
- чужденци, които са служители на работодател, който има седалище на територията на ЧР, и имат виза за над 90 дни или дългосрочна виза с цел трудоустрояване (намиране на работа).

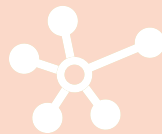
Чужденец без постоянно пребиваване може да бъде осигуряван само за времето, докато е на работа при работодател, който има седалище на територията на ЧР по силата на закон № 48/ 1977 Сб.

Такъв чужденец работодателят го въвежда в **МАСОВАТА СПРАВКА НА РАБОТОДАТЕЛЯ**: Щом като служителят е заявен от работодателя си, има право същият чужденец на **ЗЕЛЕНА** картичка, която през цялото време на работното му назначение удостоверява правото му на пълно получаване на здравни грижи и медицинско обслужване на територията на ЧР. Докато картичката не е изготвена, осигуреният има право на временно издаване на хартиено Алтернативно удостоверение на осигуреното лице във ВЗП (Всеобща здравноосигурителна каса) на ЧР.

Трудовоправни отношение, при което възниква участие в общественото здравно осигуряване.

- а) трудов договор
- б) договор за трудова дейност минимално 400 крони на месец

ВНИМАНИЕ! НЕ договор за извършване на работа – при него не възниква участие в системата на общественото здравно осигуряване (според § 66на закон №. 435/2004 Сб., за трудоустроеността, съгласно прилагания текст на закона работните агенции нямат право да сключват договори за извършване на работа)

ВСЕОБЩА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА НА ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА

клон Пилзен – Източно предградие

Адрес: sady 5. května 2708/59, 301 00 Plzeň

Имейл.: informace44@vzp.cz

Телефон +420 952 228 111

Факс: +420 377 448 700

Работно време: Пн. 8:00 – 17:00 ч., Вт. 8:00 – 14:00 ч.

Ср. 8:00 – 17:00 ч., Чт. 8:00 – 14:00 ч.

Пт. 8:00 – 14:00 ч.

КОЙ ПЛАЩА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИТЕ ВНОСКИ?

- **Здравно осигуряващите се лица**
- **Работодателите** за своите служители (на служителите една част от здравноосигурителната вноска им е удържана направо от заплатата – но същевременно плаща вместо тях работодателят, който внася за тях втората част на вноската). Работодателите имат задължението до 8 дни да информират съответната здравноосигурителна компания (според седалището на работодателя). Ако служителят открие, че работодателят му не го е заявил, е длъжен сам да информира за това здравноосигурителната институция.
- **Държавата** – държавата плаща здравноосигурителните вноски само на чужденци с постоянно пребиваване и то в следните случаи: за необезпечени деца и студенти – максимално до 26-годишна възраст; за пенсионери – потребител на пенсия по старост; на майки в отпуск по майчинство; на лица, които се грижат целодневно и редовно за едно дете до 7-годишна възраст или за две деца до 15-годишна възраст; на чужденци с постоянно пребиваване, регистрирани в бюрото по труда; на молител за отреждане на международна защита и на неговото дете; на чужденец, на когото е била разрешена виза с цел изчакване на позволение за пребиваване (в случай, че отпътуването му за родината му е свързано с неблагоприятни за него обстоятелства – например там има издадена смъртна присъда) и на неговото дете; на дете, родено от майка с политическо убежище; на дете, родено от майка, ползваща допълнителна защита

Пример за правата на чужденец, който е участник в системата на общественото здравно осигуряване:

- на избор на здравноосигурителна институция – здравноосигурителната компания може да се сменни веднъж за 12 месеца и то само в първия ден на календарното тримесечие
- на избор на лекар и здравно заведение – (с изключение на здравната профилактика по месторабота), които са в договорни отношения със съответна здравноосигурителна компания – това право здравно осигуряващото се лице може да упражни веднъж на три месеца
- на избор на транспортна здравна служба, която е в договорни отношения със съответна здравноосигурителна компания
- на здравни грижи без пряко заплащане (с изключение на процедури, които по силата на закона не се заплащат от общественото здравно осигуряване)
- право на изписване на лекарствени средства без пряко заплащане, ако става дума за лекарства, заплащани от общественото здравно осигуряване
- право на подавани на оплакване в случай на съмнение относно това, дали здравната грижа е предоставена както се полага – здравно

осигуреното лице може да се обърне например към завеждащия на здравното заведение или към неговия учредител, към здравноосигурителната компания

ГЛАВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОСИГУРЕНОТО ЛИЦЕ

- да внася в съответната здравноосигурителна компания своите здравноосигурителни вноски
- да съдейства по време на лечението
- да се подчинява в случай на нужда постановените превантивни мерки
- да се въздържа от действие, което води към съзнателно увреждане на собственото му здраве
- да се легитимира при предоставяне на здравна грижа и медицинска помощ (с изключение на предоставяне на лекарствени препарати и средства на медицинската техника) с валиден карта на здравно осигуреното лице или с алтернативен документ
- да изпълнява осведомителни задължения към здравноосигурителната си компания (в случай на загубване на картата на здравно осигуреното лице – до 8 дни, в случай на промяна на личните данни – до 30 дни от настъпване на промяната).

ВНИМАНИЕ – При здравноосигурителните компании без валидна регистрация ви заплащава рискът, че няма да ви заплатят ползваните медицински услуги.

ZDRAVOTNICTVÍ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

- zdravotní pojištění *здравно осигуряване*
- zdravotní pojišťovna *сздравноосигурителна компания (каса)*
- nemocnice – (poplatek 60 Kč/den) *болница – (такса от 60 крони на ден)*
- lékař *лекар*
- závodní lékař *лекар по месторабота (учрежденски лекар)*
- vstupní prohlídka do zaměstnání *встъпителен преглед при назначение*
- zubař *зъболекар*
- dětský lékař *детски лекар*
- zdravotní sestra *медицинска сестра*
- poplatky u lékaře (poplatek za návštěvu lékaře 30 Kč) *потребителска такса при лекаря (такса за посещение на лекаря 30 крони)*
- lékařská prohlídka/kontrola *медицински преглед / контролен медицински преглед*
- Co tě bolí? *Какво те боли?*
- Bolí mě hlava a v krku *Боли ме главата и гърлото*
- lékárna *аптека*
- recept *рецепта*
- poplatky v lékárně – (poplatek 30 Kč za každou položku na receptu – max. 2) *такси в аптеката – (такса от 30 крони за всеки изписан медикамент – макс. 2)*
- lékařská pohotovost v nemocnici (poplatek 90 Kč) *лекарско дежурство в болниците за спешни случаи (такса 90 крони)*
- lékařská záchranná služba – bezplatné tel.číslo 155 *бърза медицинска помощ – безплатен телефонен номер 155*
- sanitka *линейка*
- tablety *таблетки*
- masť *мехлем*
- teploměr *термометър*
- kapky *капки*
- náplast *лейкопласт*
- bolest *болка*
- horečka *температура*
- hlava *глава*
- oko, oči *око, очи*
- ucho, uši *ухо, уши*
- nos *нос*
- ústa *уста*
- zub, zuby *зъб, зъби*
- krk *гърло*
- ruka *ръка*
- záda *гръб*
- prsa *гърди*
- břicho *корем*
- noha *крак*
- plíce *бели дробове*
- ledviny *бъбреци*
- srdce *сърце*
- žaludek *стомаш*
- krev *кръв*
- moč *урина*
- stolice *изпражнения*
- dieta *диета*
- očkování *ваксинация*
- injekce *инжекция*
- úraz/pracovní úraz *контузия / трудова злополука*

Лица, които не са граждани на Чешката република и пребивават на законно основание на територията на Чешката република имат достъп до основно, средно и висше специално образование при същите условия, както и гражданите на Чешката република включително и на образование, провеждано в специализирани заведения и под специален и надзор.

Чужденците стават ученици и студенти на съответното училище при условията, постановени в образователния закон, ако представят на директора документ за законното основание на своето пребиваване на територията на Чешката република. Лица, които са граждани на страна член на Европейския съюз, не трябва да представят документ за законното основание на своето пребиваване на територията на Чешката република. На лица, които не са граждани на Чешката република и са получили предшното си образование в чуждестранно училище, по време на приемните изпити в средните и висшите специализирани училища при подадена молба от тяхна страна се опрошава приемният изпит по чешки език, ако той е част от приемната изпитна процедура. **Владеенето на чешки език, което е задължително за образованието в дадена специалност, конкретното училище в подобни случаи проверява под формата на разговор.**

Образованието се организира в рамките на учебна година, която започва на 01. септември и завършва на 31. август в следващата календарна година. Учебната година се разделя на периоди на учебна подготовка и периоди на училищни ваканции. Периоди на учебната подготовка се разделят на срокове. Периодите на училищните ваканции се състоят от есенни ваканции, коледни ваканции, междусрочни ваканции, пролетни ваканции, великденски ваканции и главни ваканции. В училищата се учи по петдневна образователна седмица.

ВИДОВЕ УЧИЛИЩА:

- детска градина
- основно училище
- средно училище (гимназия, средно специално училище и средно професионално училище)
- консерватория
- висше специално училище
- висше училище
- училище по изкуствата и езиково училище с право на държавен изпит по изучавания език

Предучилищното възпитание се провежда в детските градини. Предучилищното възпитание се отнася, с някои изключения, за деца между три и шестгодишна възраст. В детските градини децата се приемат след подадена молба от родителите (законните настойници). В предучилищното възпитание се приемат с предимство деца в последната им година преди започването на задължителното ходене на училище. Пребиването на дете, чужденец, в детските градини трябва да бъде

изцяло платено от самите родители – покриват се разностите по престоя, храната, заниманията по интереси на децата. Плащанията за пребиваването на детето в учебното заведение са в повечето случаи месечни и по правило включват грижите за децата през дния, разходите за храната и подобни.

Да кандидатствате за приемането на детето ви в детска градина можете по време на записването, което в повечето случаи се провежда през пролетта (от март до юни), преди откриването на учебната година.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Задължителното образование трае девет години и е безплатно с изключение на частните училища. Безплатното ходене на училище е възможно за деца от членски страни на Европейския съюз и за деца от трети страни, които пребивават легално. Документите, удостоверяващи законното основание на пребиваването трябва да се представят на директора на училището най-късно в деня на постъпването в училището. Записването на детето в задължителното посещение на училищните занятия е задължение на законния представител на детето. В случай на неспазване на тези задължения законният представител е застрашен от санкция. В случай, че детето не е в състояние да посещава училище, е необходимо специализирано становище на лекар, на работниците от специалните педагогически центрове или на педагогическо-психологическите консултативни центрове. За отлагане на задължителното посещение на училищните занятия взима решение директорът на училището въз основа на подадена молба от родителите. Причина за отлагане на задължителното посещение на училищните занятия може да бъде само недостатъчната физическа и душевна зрялост на детето.

За задължителното посещение на училищни занятия детето кандидатства по време на записването на избраното основно училище. Записването на новите деца в първите класове се извършва от 15. януари до 15. февруари на календарната година, в която детето трябва да започне на задължителното посещение на училищните занятия и училищата навреме информират за него по правило на своите табулограми, в местния печат, посредством обяви и тн. Изборът на училището е изцяло в компетенциите на законния представител на детето. Задължителното посещение на училищните занятия е разделна на две нива – първото продължава 5 години (от първи до пети клас), второто продължава четири години (от шести до девети клас).

ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНАТА ГОДИНА

Учебната година започва на 01. септември и завършва на 31. август в следващата календарна година. Учебната година се разделя на периоди на учебна подготовка и периоди на училищни ваканции. Децата чужденци имат право на същите услуги както и чешките деца, имат същото право

ŠKOLSTVÍ A KULTURA ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛЬТУРА

- Mateřská škola *детска градина*
- Předškolní výchova *предучилищно възпитание*
- Základní škola *основно училище*
- Střední škola *средно училище*
- Učiliště *училище*
- Vyšší škola *висше специално училище*
- Vysoká škola *висше училище*
- Učitel/ka *учител / учителка*
- Třídní učitel *класен ръководител*
- Prospěch *успех*
- Vysvědčení *свидетелство*
- Domácí úkoly *домашна работа*
- Přijímací zkoušky *приемни изпити*
- Rozvrh hodin *разпределение на учебните часове (програма)*
- Omluvenka *извинителна бележка*
- Žákovská knížka *ученически бележник*
- Ředitel/ka školy *директор / директорка на училище*
- Přezůvky, školní pomůcky *шушони, ученически пособия*
- Kino *кино*
- Divadlo *театър*
- Vstupenka *входен билет*
- Představení *представление*
- Předprodej vstupenek *предварителна продажба на входни билети*
- Plavecký bazén *плувен басейн*
- Otevírací doba *време на отваряне (час на отваряне)*
- Zavírací doba *време на затваряне*

на избрани училищни пособия и учебници, които са предоставят на децата безплатно.

Учебната година е разделена на два срока, в края на всеки от тях ученикът е оценяван с оценки в бележника. Някои училища, именно тези от по-ниските равнища, придават към оценяването с бележки на ученика още и словесен коментар.

СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

След завършване на основното училище може да се продължи в образователната степен на средното училище.

ПРЕГЛЕД НА СРЕДНИТЕ УЧИЛИЩА

- Прогимназии
- Гимназии
- Средни специални училища
- Средни професионални училища
- Професионални училища

ВИСШЕ СПЕЦИАЛНО УЧИЛИЩЕ, ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ

За обучение се приемат кандидати, които са завършили средно образование със зрелостен изпит и които на приемните изпити са изпълнили изискванията за приемане с представяне на адекватни умения, знания, интереси и здравна пригодност. Висшето специално училище предоставя в отделните образователни специалности висши специално образование, което включва всеобщо, специфицирано специално образование, висша телна практическа подготовка и се завършва с абсолуториум (документ за семестриално завършване на университета без положен изпит). Редовното обучение продължава три години включително със специализираната практика. Във висшите специализирани училища по правило се плаща учебна такса. Ректорът на ВУЗ-а определя нейния размер. На чужденците се определя същата такса за обучение във висшето специално училище, както и на гражданите на ЧР.

Във висшите училища можете да учите по бакалавърска, магистърска или докторска програма. Висшето училище е обществено, частно или държавно. Държавни висши училища са военните и полицейските. В обществените и държавните висши училища чужденците могат да учат, без да има значение на фактът, дали има краткосрочно, дългосрочно или постоянно пребиваване на територията на ЧР. Чужденците следват във висшите училища при същите условия, както и другите граждани на Чешката република, в случай че са способни да карат следването си на чешки език. Тъй като чешките студенти нямат задължението да плащат за обучението си, същото условие важи и за тези чужденци. Чужденци, които искат да следват във висши учебно заведение в ЧР на друг език, трябва да плащат обучението си със собствени средства.

Повече информация на интернет страниците на Министерството на образованието, младежта и спорта – www.msmt.cz

В Пилзен съществува качествена и широка мрежа образователни заведения. Списък и връзки с тези училища ще намерите в Контактния център за чужденци.

КУЛТУРА И СПОРТНИ РАЗВЛЕЧЕНИЯ

В Пилзен има сравнително широко предлагане на спортни дейности и дейности по интереси за деца и възрастни. Тук функционират цяла редица физкультурни дружества, които предлагат спортни развлечения. В града са на разположение три плувни басейна, редица отворени спортни площадки.

Най-посещаван е **Шкода спорт парк**, който се намира на територията на Градски район Пилзен 2. Тук са на разположение: скейтборд игрище, игрище за колективни спортове (хокейбол,...), игрище за волейбол и волейбол с крака, игрище за плажен волейбол, универсално игрище за плажни спортове, игрище за петанка, писта за каране на кънки по линия (in-line), катераческа кула на открито, въжен център (конструкция от подпори, въжета и въжени стълби за катерене). В Градски район Пилзен 1 се намира свободно достъпния **Айс Парк с кънъорска писта**. Скейтборд ареалът Лохотин и Словани.

В средата на града бе отворен **новият търговски и забавен център Плаза Пилзен**, където са на разположение кино, **боулинг** и **новооткритото игрище**, където се провеждат редица забавни мероприятия. Град Пилзен организира в течение на годината редица културни акции. **Пилзенският нощен живот** е много пъстр. Доказателство да това са множеството музикални и танцови клубове, които предлагат качествени музикални програми в най-различни жанрове комбинирани с приятна обстановка. По-голямата част от заведенията предлагат широк асортимент от напитки и богата програма. www.pilsnerpubs.net

Програмите на кината, театрите, клубовете, времето на провеждане на изложбите и други предложения за културни акции ще намерите на например на интернет адресите:

- www.regionpilsen.cz/kultura
- www.xkultura.cz
- www.bavte.se

ОСНОВНО РАЗДЕЛЕНИЕ НА ТРИ ГРУПИ:

1) ЧУЖДЕНЦИ С ПРАВО НА ПОСТОЯННО ПРЕБИВАВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЧР – имат същото положение като гражданите на ЧР

Право на помощи

• *от бюрото по труда от отделението по държавното социално подпомагане – детски надбавки, парична помощ за родители, парична помощ за раждане на дете, социални добавки, парична помощ за жилище (квартирни)*

• *от социалния отдел на съответния общински съвет (на територията на град Пилзен УГР) според мястото на постоянното пребиваване (десет градски района)*

- според закона за помощ в материално затруднение – например парична помощ за преживяване, добавка за жилище, извънредна моментална помощ
- за граждани с увреждания – например парична помощ за поддръжка на моторно превозно средство, извънредни изгоди за граждани с увреждания
- парична помощ за грижи за граждани с трайни увреждания

Правото на горесцитираните добавки възниква с изпълняването на законовите изисквания и с изпълняването на условията, определени в наредбата.

По-горе представената проблематика се третира от следните правни нормативни документи:

- Закон № 117/1995 Сб., за държавното социално подпомагане, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.
- Закон № 111/2006 Сб., за подпомагане в материална нужда, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.
- Наредба № 182/1991 Сб., според която се прилага законът за социалното осигуряване и законът на ЧНС за компетенциите на органите ЧР в социалното осигуряване съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи
- Закон № 108/2006 Сб., за социалните услуги, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.

2) ЧУЖДЕНЦИ ОТ ДЪРЖАВИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Право на помощи

- *държавно социално подпомагане от бюрото по труда*
- *според закона за подпомагане в материална нужда*
- *според закона за социалните услуги – определя се от § 4 на закон № 108/2006 Сб.*

Помощи от държавното социално подпомагане

Изискванията изпълнява гражданин, който на територията на ЧР работи.

- а) лице с постоянна месторабота – участник в системата на здравното застраховане за временна нетрудоспособност
- б) ЛССД лице, което извършва самостоятелна стопанска дейност – регистрирано в пенсионното осигуряване
- в) водено на отчетност на бюрото по труда с право на **помощ за безработица**
- г) пенсионер

Контингентът на правоимащи лица, които имат право на тези помощи, определя закон № 117/1995 Сб., за държавното социално подпомагане, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи.

Помощи според закона за подпомагане в материална нужда

У гражданина се оценява така нареченият „персонален периметър“, който преодолява условието за постоянно пребиваване – т.е. според него и без постоянно пребиваване гражданинът може да влезе в нашата система за социално подпомагане. Но е забранен „износът“ на социалните помощи – т.е. помощите не се изплащат извън пределите на ЧР.

Основна помощ според закона за подпомагане в материална нужда е парична помощ за преживяване.

Изискванията изпълнява гражданин, който на територията на ЧР работи.

- а) лице с постоянна месторабота – участник в системата на здравното застраховане за временна нетрудоспособност
- б) ЛССД лице, което извършва самостоятелна стопанска дейност – регистрирано в пенсионното осигуряване
- в) водено на отчетност на бюрото по труда с право на **помощ за безработица**

(точно така както при помощите от държавното социално подпомагане, но без пенсионерите)

Изискванията изпълнява също така и член на семейството на гражданина – тоест:

- а) лице, ненавършило 21 години съпруг/а + деца
лице, зависещо от тях (материално необезпечено)
- б) роднина – например родителите на гражданина на държавата член на ЕС, без собствени доходи и зависими от него

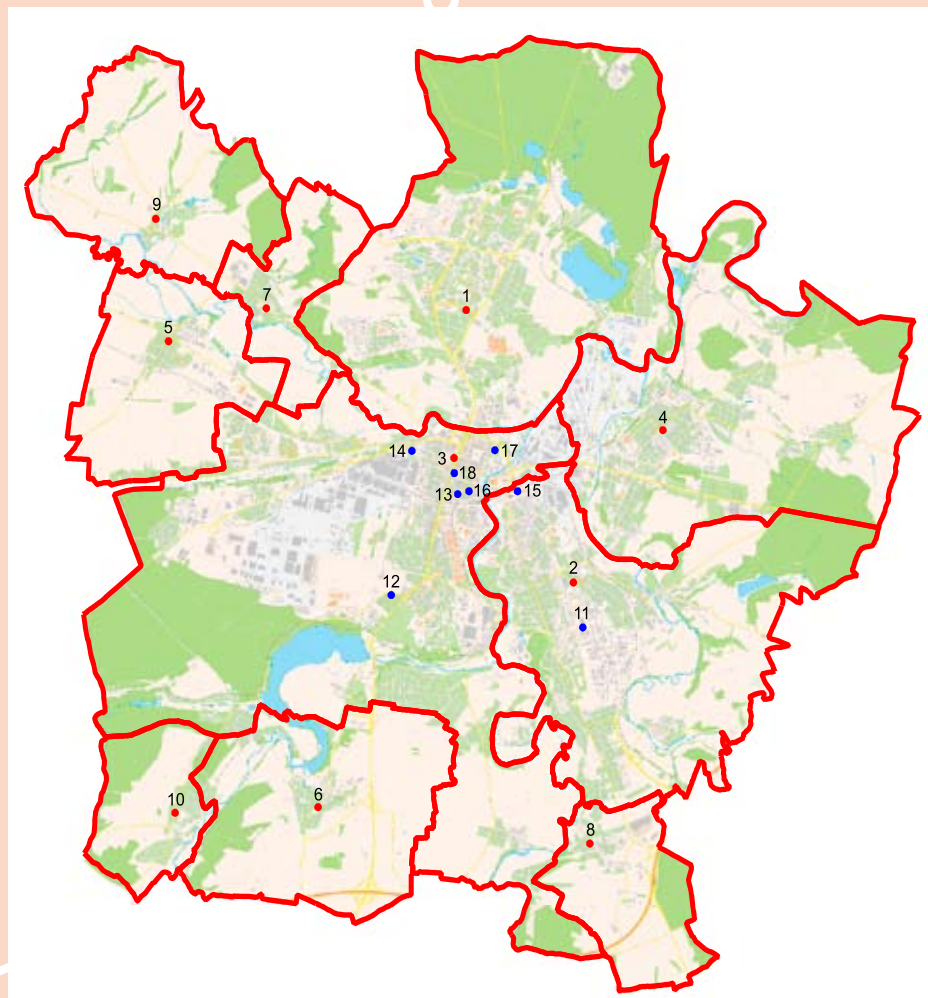
Внимание – в никой случай не става дума за интимен партньор, с когото въпросното лице живее на свободни начала.

В случай на неизпълнение на гореописаните условия, гражданинът на държавата член в ЕС има права само като гражданин от „трети държави“.

ЛЕГЕНДА

— Граница на градските райони

1 - Районен съвет Пилзен 1, Alej svobody 60	11 - Областна дирекция на службите на полицията за чужденци на Чешката република, Slovanská alej 26
2 - Районен съвет Пилзен 2 - Slovany, Koterovská 83	12 - Бюро по труда Plzeň mesto, Karlífova 7
3 - Районен съвет Пилзен 3, sady Pětatřicátníků 7	13 - Областно ведомство на Пилзенската област, Škroupova 18
4 - Районен съвет Пилзен 4, Mohylová 55	14 - Централна автогара, Husova 60
5 - Районен съвет Пилзен 5 - Křimice, Prvomájová 21	15 - Централна гара, Nádražní 9
6 - Районен съвет Пилзен 6 - Litice, Klatovská 243	16 - Контактен център за чужденци, Resslova 14
7 - Районен съвет Пилзен 7 - Radčice, V Radčicích 19	17 - Всеобща здравноосигурителна каса на Чешката Република, sady 5. května 59
8 - Районен съвет Пилзен 8 - Černice, Veská 11	18 - Работно място на отдела за политическо убежище и миграционна политика на Министерството на вътрешните работи на ЧР, определено за уреждане на текущите дела по „постоянното пребиваване“ на територията на Пилзенска област , Americká 3
9 - Районен съвет Пилзен 9 - Malesice, Chotíkovská 14	
10 - Районен съвет Пилзен 10 - Lhota, K Sinoru 51	

3) ГРАЖДАНИ ОТ ДРУГИ ДЪРЖАВИ – т.нар. „трети държави“

Само помощ според закона за подпомагане в материална нужда – извънредна моментална помощ според § 2 абзац 3 на закон № 111/2006 Сб. За подпомагане в материална нужда, съгласно прилагания текст на закона в по-късните нормативни документи, в случай че лицето е застрашено от сериозно увреждане на здравето.

В административното управление в случая е преодоляно условието за местната принадлежност – според административния правилник местно принадлежащ е този общински съвет в градското райониране на Пилзен 1 – 10, в чийто административен район е настъпило съответното събитие.

За възникване на право на всички държавни помощи от бюро по труда трябва да бъде изпълнено условието за дългосрочно пребиваване – **непрекъснато пребиваване от 365 дни.**

ПРЕГЛЕД НА ПОМОЩИТЕ ОТ ДЪРЖАВНОТО СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ:

- детски надбавки
- еднократна парична помощ за раждане на дете
- родителски парични добавки
- социални парични добавки
- парични помощи за жилище

КЪДЕ ДА СЕ ПОДАВАТ МОЛБИ В ПИЛЗЕН:

Помощи от държавното социално подпомагане:
Бюро по труда в Пилзен, Martinská 2

Помощи в материална нужда + помощи за хора с увреждания + помощи за грижа – градския съвет по местоживеене.

В Пилзен – районите на града: (границы на градското райониране – на областите на градските части)

- **MO1** – област на градската част: Роудна, Била Хора, Кошутка, Лохотин, Болевец, Винице
- **MO2** – област на градската част: Словани, Божков, Доудлевце (част), Храдище, Котеров, Лозби (част)
- **MO3** – област на градската част: Център, Бори, Доудлевце, Сквърняни, Нова Хоспода, Затиши, Валха, Радобичице
- **MO4** – област на градската част: Доубравка, Летна, Лобзи, Буковец, Червени Храдек, Уйезд и Забйела
- **MO5** – област на градската част: Кршимице
- **MO6** – област на градската част: Литице
- **MO7** – област на градската част: Радчице
- **MO8** – област на градската част: Черниче
- **MO9** – област на градската част: Малесице
- **MO10** – област на градската част: Лхота

КОНТАКТЕН ЦЕНТЪР ЗА ЧУЖДЕНЦИ

RESSLOVA 14, ПИЛЗЕН – 1. ЕТАЖ

Телефони: 725 874 975, 725 874 976,
725 874 977

e-mail: kontakt.centrum.ic@volny.cz

РАБОТНО ВРЕМЕ НА ЦЕНТЪРА

Пн. 8.00 – 16.00 ч.
Вт. 12.00 – 20.00 ч.
Ср. 8.00 – 16.00 ч.
Чт. 12.00 – 20.00 ч.
Пт. 12.00 – 20.00 ч.
Сб. 9.00 – 14.00 ч.

Предоставя амбулантни и теренни услуги на чужденци, живеещи или работещи на територията на град Пилзен, които са се оказали в тежка житейска ситуация или се нуждаят от съвет.

Услугите се предлагат без разлика в статута на пребиваването на чужденеца (краткосрочно, дългосрочно или постоянно).

Услугите не се предоставят на лица, които се намират под въздействието на наркотични вещества или алкохол или ако прилагат сповесно или физическо насилие.

ПРЕДЛАГАНИ УСЛУГИ:

- Предоставяне на помощ и информация според индивидуалните нужди на клиента и с оглед на възможностите на центъра, което означава в следните области:
 - статут на пребиваването
 - работа
 - жилище
 - образование
 - социално осигуряване
 - здравни грижи
 - получаване на гражданство в ЧР и др. под.
- Асистентни услуги за чужденци – придружаване за обсъждания на делови въпроси в административните учреждения, при посещения при лекаря и други такива.
- Осъществяване на преводчески услуги в непосредствен диалог.
- Подобряване на осведомеността, ориентацията и самостоятелността на чужденците в техните права и задължения в ЧР.
- Подобряване на жизненото равнище на чужденците по такъв начин, че да могат да имат достойни условия за своя живот и реализация в ЧР.

Всичките услуги се предлагат дискретно и безплатно.

В Пилзен функционира широка мрежа от организации, които предоставят социални услуги. Целта на социалните услуги е да оказат съдействие на лица, които са се оказали в неблагоприятна житейска ситуация и не са способни да разрешат тази своя нововъзникнала ситуация поради различни причини. Всички организации, предоставящи социални услуги за чужденци, ще намерите в каталога на социалните услуги – на разположение в Контактния център за чужденци.

В Пилзен действат редица организации, които предоставят социални услуги на чужденци в областта на социалните и правните консултации.

КОНСУЛТАТИВЕН ЦЕНТЪР ЗА ЧУЖДЕНЦИ ЕПАРХИАЛНА БЛАГОТВОРИТЕЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПИЛЗЕН (Diecézní charita Plzeň)

Седалище: Cukrovárská 16, Plzeň 301 00
Тел./факс: 377 441 736
имейл: poradna@dchp.cz
www.charita.cz

Работно време:

Пн., Вт., Чт.: 8:00 – 12,00 ч.; 13,00 – 15,00 ч.

Ср.: 8:00 – 12,00 ч.; 13,00 – 19,00 ч.

Пт.: 8:00 – 12,00 ч.; 13,00 – 14,00 ч.

(по телефонна уговорка и по друго време)

Предоставяни услуги

Към консултативния център могат да се обръщат чужденци и бежанци с въпроси и проблеми в следните области:

- социална проблематика (условия за социално обезпечаване на чужденци и бежанци, помощ при разрешаване на битови въпроси, при търсене на работа и тн.)
- правни съвети (постоянно пребиваване, „визово“ пребиваване, условия за получаване на чешко гражданство) – с цел предоставяне на тази информация имаме на разположение юрист
- здравни грижи (за кандидатите за политическо убежище, за неосигурени чужденци)
- образование (ходене на училище, езикови курсове, компютърни курсове)
- информация за живота в ЧР
- посредничество при осигуряване на преводач
- Услуги переводчика
- курсове по чешки език отворени за всички заинтересовани
- компютърна учебна зала за чужденци, безплатен достъп до интернет
- попълване на административни документи, възражения и оплаквания, съпровождане по учрежденията

КОНСУЛТАТИВЕН ЦЕНТЪР ЗА ЧУЖДЕНЦИ Организация за помощ на бежанци

Седалище: Tylova 1, Plzeň 301 00
Тел.: 739 413 983
имейл: lucie.machalova@opu.cz
julie.hernandezova@opu.cz
www.opu.cz

Работно време:

От понеделник до четвъртък: 10, 30 – 16,30 ч.

Предоставяни услуги

- Предоставяне на информация за трудовото право в ЧР (регистриране в бюро по труда, промяна на работата с оглед на статуса на пребиваване)
- Предоставяне на информация, свързана със Закона за пребиваването на чужденци
- Рискове на клиентската система и възможности за тяхното разрешаване
- Съвети за социалното обезпечаване, образование, нострификация (признаване на валидност според местните стандарти) на дипломи, получени в други държави, жилище, житейски събития (сватба, раждане на дете, смърт и тн)

Комплексна мрежа от социални услуги – за различни типове социални ситуации включително данни за контакти с различни институции, предоставящи социални услуги (бази за социални услуги) може да се намерят в каталога на социалните услуги.

**ВСЕ УСЛУГИ ПРЕДОСТАВЛЯЮТСЯ
БЕСПЛАТНО**

ГРАДСКИ ОБЩЕСТВЕН ТРАНСПОРТ

Можете да се предвижвате по града с градския обществен транспорт (ГОТ), който включва:

- Трамваи
- Автобуси
- Тролейбуси

Пътуването с ГОТ е възможно само с валиден пътен документ (билет).

ЦЕНА НА БИЛЕТИТЕ

Вид на билета	Цена
Билет без право на прекачване (билет с право на прекачване при билет, издадени през Пилзенската карта (ПК))	12 Kč
Билет с право на прекачване (ПК)	16 Kč
Билет с право на прекачване за 180 минути (ПК)	26 Kč
Билет с право на прекачване за 24 часа (целодневни) (ПК)	40 Kč

Билети с намаление (деца от 6 до 15 години, родител, придружаващ дете до 6 години).

Вид на билета	Цена
Билет без право на прекачване	6 Kč
Билет с право на прекачване (ПК)	8 Kč
Билет с право на прекачване за 180 минути (ПК)	13 Kč
Билет с право на прекачване за 24 часа (целодневни -ПК)	20 Kč

Билет за еднократно пътуване можете да закупите:

- а) в центровете за продажба на ПГОТ
- б) при продавачите, пласиращи по договореност с ПГОТ
- в) от билетните автомати извън превозното средство
- г) от автоматите за обслужване на пътници в превозното средство посредством Пилзенска карта с достатъчна за целта налична електронна сума
- д) от шофьора на превозното средство на ГОТ, непосредствено след качването в превозното средство, с условието че трябва да се качите от първата врата (цената на билета е 20 Kč).

Билет с времева валидност за повече пътувания с прекачване

- а) от автоматите за обслужване на пътници в превозното средство посредством Пилзенска карта с достатъчна за целта налична електронна сума
- б) билет с времева валидност за един ден и за неограничен брой пътувания по време на деня, маркиран на билета (еднодневна карта)

Все пак ако всеки ден пътувам до работата си и обратно, изгодно е да си купя предплатен билет с времева валидност, който може да бъде за седмица, месец, два месеца дори цяла година (седмични, месечни, двумесечни, дори едногодишни карти). За колкото по-дълъг период си купувам превозен документ, толкова по-евтино ми излиза (например седмица пътуване ми е по-евтина с двумесечна, отколкото с едномесечна карта). За целта е нужно да имам така наречената Пилзенска карта.

Пилзенската карта (ПК) е безконтактна карта с чип, която служи като носител на предплатения превозен документ и на електронни суми. Картата не се преотстъпва. ПК може да ви служи също така и като електронно портмоне, с което мога да плащам например в зоологическата градина, Плувния стадион на Славяните и тн.

За издаването на ПК са ми нужни снимка и 170 Kč, до седем дни е издадена.

Контролът на валидните превозни документи е **проведен от контролър**, който трябва да се легитимира със значка или с карта на фирмата превозвач.

Пътникът без валиден превозен документ е длъжен да плати цената на превозната такса и добавка към нея (глоба).

- За пътуване без валиден превозен документ се определя глоба в размер **1000 Kč**.

В случай, че пътникът заплати глобата на място или до десет работни дни от деня на контрола на гишето на касата за доплащане (глобата се тълкува като доплащане към цената на билета) на АД ПГТП, булевард на Палацки, №16, глобата се намалява на **600 Kč**.

- Ако пътуващият по време на контрола не носи в себе си валидната си **ПК, активирана за съответния период на валидност**, но от следващия до петия работен ден от деня на контрола я представи на гишето на касата за доплащане на АД ПГТП, булевард на Палацки, №16, глобата се намалява на **40 Kč**.

МЕСТА ЗА ПРОДАЖБА

- **Клиентски център на АД ПГТП – Hydro, Denisovo nábřeží 12**

От понеделник до петък – от 07.00 до 18.00 ч.,
събота – от 08.00 до 12.00 ч.

- **Център за продажба на АД ПГТП, Tuřova 12**

От понеделник до петък – от 07.00 до 18.00 ч.,
събота – от 08.00 до 12.00 ч.

- **Чешки железници – KURÝR (Централна гара, долният вестибюл)**

От понеделник до неделя – от 06.00 до 11.30, от 12.00 до 13.45, от 14.00 до 17.30, от 18.00 до 21.30 ч.

- **Център за продажба на ČSAD – автобуси Пилзен, АД ЦАГ (CAN) улица Husova (еуще №2)**

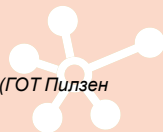
От понеделник до петък – от 06.00 до 18.00 ч.

Пилзенската карта може да бъде заредена и посредством **Зоните за самообслужване**.

Повече информация, включително и разписанията на ГОТ Пилзен могат да бъдат намерени на интернет страницата на компанията: www.pmdp.cz

DOPRAVA TRANSPORT

- autobus *автобус*
- vlak *влак*
- trolejbus *тролейбус*
- tramvaj *трамвай*
- osobní auto *лека кола*
- nákladní auto *товарна кола*
- motocykl *мотоциклет*
- autobusové / vlakové nádraží *автогара / гара*
- městská hromadná doprava (MHD) *градски обществен транспорт (ГОТ)*
- nepřestupní jízdenka (MHD Plzeň – 12,- Kč u řidiče 20,- Kč) *билет без право на прекачване (ГОТ Пилзен 12 крони, от шофьора 20 крони)*
- Plzeňská karta *Пилзенска карта*
- měsíční jízdné (MHD Plzeň – 390,- Kč/měs.) *месечна сума за пътуване с градски транспорт (ГОТ Пилзен 390 крони месечно)*
- přestupní jízdenka (pouze na Plzeňskou kartu – 1 hod., 2 hod., 1 den – 40,- Kč/měs. apod.) *билет с право на прекачване (само с Пилзенска карта – 1 час, 2 часа, 1 ден – 40 крони, месец и под)*
- poloviční jízdné (dítě do 12 let – 6,- Kč) *билет с намаление (дете до 12 години – 6 крони)*
- dobíjecí automat *автомат за зареждане*
- prodejní místa MHD *места за продажба ГОТ*
- zastávka *спирка*
- zastávka na znamení *спирка по желание*
- revizor *контрольор*
- pokuta *глоба*
- řidič *шофьор*
- cestující/spolucestující *пътник / спътник*
- autoškola *автошкола*
- řidičský průkaz *шофьорска книжка*
- technický průkaz o stavu vozidla *техническо удостоверение за състоянието на колата*
- silniční kontrola *пътен контрол (КАТ)*
- bodový systém *точкова система*
- taxislužba *таксиметрови услуги*

МЕЖДУГРАДСКИ ТРАНСПОРТ

Междуградският обществен транспорт в Чешката република включва в себе си транспорт преди всичко с автобус или влак.

Вътрешните линии на въздушния транспорт е използвана рядко и то между най-големите градове (Прага, Бърно, Острава).

Междуградски автобусен транспорт на територията на Чешката република осигуряват редица автобусни превозвачи. Всеки един от тези превозвачи има своя собствена тарифна система, която предлага **еднократни билети и предплатени карти**.

Железопътният транспорт на територията на Чешката република се осигурява от Чешките железници (<http://www.cd.cz>). Този превозвач предлага в рамките на своята тарифна система заедно с основната цена и редица отстъпки, които са достъпни за голяма част от пътуващите.

Връзките в рамките на железопътния, автобусния и градския обществен транспорт ще намерите на интернет страницата <http://www.idos.cz>. Тази страница дава възможността да се намерят връзките между различните линии на всеки вид транспорт поотделно или успява да комбинира маршрутите между отделните видове транспорт и така да намира оптималните връзки.

ШОФЬОРСКО ПРАВО

За управление на моторно превозно средство на територията на Чешката република е необходимо да имате **шофьорско право**, което се удостоверява с шофьорска книжка. Шофьорска книжка издават на притежателите на удостоверения за право на управление на моторно превозно средство съответните общински съвети или градските съвети (общини, кметства) на територията на Чешката република (Кметството на град Пилзен). Издаването на шофьорски книжки е възможно при условие, **че сте завършили практическо и теоретическо обучение в автошкола и сте положили успешно изпита за придобиване на специализирана квалификация**. Притежателят на шофьорска книжка **е задължен да я носи винаги със себе си по време на шофиране** и при поискване от страна на контролните органи да я представи за проверка.

За управление на моторно превозно средство на територията на Чешката република **има право и притежател на шофьорска книжка, издадена от държава член на Европейската общност**, както и на шофьорска книжка и международна шофьорска книжка, издадени от чужда страна според Спогодба за пътна експлоатация. Всеки, който има намерение да използва своята кола на територията на Чешката република (с изключение на лицата, чието пребиваване не е по-дълго от 185 дни в съответната календарна година), трябва да я регистрира в общинския съвет.

ПОЛИЦИЯ НА ЧР

Униформа

Служебный чин

Емблема нашивка на ръкава

Служебна кола

Служебна легитимация

На територията на Чешката република трябва да се спазват **действащите закони и други действащи правни норми**. В случай, че нарушите някои от тези закони и действащи норми, можете да бъдете **наказателно преследвани или да може да бъде заведено против вас административно производство**.

Не само с вас може да се случи да нарушите някои от действащите закони, но и вие можете да бъдете оцетени по отношение на вашите права. Ако това се случи, важно е да се обърнете за помощ към най-различни институции.

В случай на наказателно престъпление (например кражба, грабеж, умишлено увреждане на здравето, изнасилване, домашно насилие, изнудване, нарушаване на частната собственост, опасно заплашване, повреждане на енергийни консуматори, фалшификация или подправяне на пари или на обществени документи, нападение над служител на обществения ред, непозволено въоръжаване...) важно е да подадете сигнал за наказателно престъпление в който и да е участък на Полицията на ЧР или в държавната прокуратура.

Ако извършите наказателно престъпление или ако бъдете заподозрян в извършване на наказателно престъпление, ще бъдете разследван от Полицията на ЧР. В някои случаи имате право на безплатен адвокат, но винаги Полицията на ЧР трябва да ви осигури преводач.

РАЙОННО ОТДЕЛЕНИЕ НА ПОЛИЦИЈАТА НА ЧР

Районно отделение Пилзен – 1 (Лохотин, Болевец, Роудна, Била Хора) Адрес: Kaznějovská 2, 306 11 Plzeň; тел.: 974 325 391, факс: 974 325 618, имейл: pmoopkazne@mvcz.cz
Районно отделение Пилзен – Винице (Кошутка, част от Роудна) Адрес: Strážnická 16A, 306 11 Plzeň; тел.:, факс: 974 325 397, имейл: pmoopvinic@mvcz.cz
Районно отделение Пилзен – 2 (Словани) Адрес: Slovanská 163, Plzeň; тел.:, факс: 974 325 392 имейл: pmoopslov@mvcz.cz
Районно отделение Пилзен – Бори (Бори, Борска поле, Доудлевце, Литице, Радобичице и Валха) Адрес: Družstevní 16, 306 11 Plzeň; тел.:, факс: 974 325 395, имейл: pmoopbory@mvcz.cz
Районно отделение Пилзен – център (център на града) Адрес: Perlová 3, 306 11 Plzeň; тел.: 974 325 513, факс: 974 325 563, имейл: pmoopstred@mvcz.cz
Районно отделение Пилзен – Сквърняни (Сквърняни, Нова Хоспода, Кршимице, Радчице, Малесице) Адрес: Vejprnická 56 , 306 11 Plzeň; тел.:, факс: 974 325 396, имейл: pmoopskvrn@mvcz.cz
Районно отделение Пилзен – 4 (Добравка, Лобзи, Уйезд, Червени Храдек и Буковец) Адрес: Hřbitovní 1, 306 11 Plzeň; тел.:, факс: 974 325 394, имейл: pmoopdoub@mvcz.cz
Областна дирекция на полицията за чужденци Пилзен (Словани) Адрес: Slovanská alej 2046/26, 326 00 Plzeň; тел.: 974 320 229, факс: +420 974 320 228, имейл: scpppld@mvcz.cz

В случай, че сте станал **жертва на наказателно престъпление**, или не сте сигурен дали не сте станал, можете да се обърнете за съвет и помощ към консултативния център **Бял кръг на безопасността** ТД, Пилзен, Husova 11, всеки вторник: 16 – 18 ч. тел./факс: 377 637 695. Тук обаче е важно владенето на чешки език, евентуално е добре да водите със себе си преводач, на когото имате доверие.

ГРАДСКА ПОЛИЦИЯ ПИЛЗЕН

Емблема нашивка на ръкава

Службена значка

Униформа на патрулния полицаи на градската полиция (ГП)

На територията на град Пилзен можете да се срещнете и с градската полиция на Пилзен, чиято задача е да осигурява безопасността на местните въпроси по обществения порядък, наблюдаване за спазване на правилата в живота на гражданите, откриване на нарушения и техните административни закононарушения и предупреждава физически и юридически лица за нарушение на общозадължителните правни норми и провежда поправителни мерки.

Най-чести **нарушения**: нарушения против безопасността и плавността на уличното движение, нарушения против обществения ред – например нарушаване на нощното спокойствие от 22.00 до 06.00 часа, нарушения против имуществото, нарушения в областта на предпазването от алкохолизъм и други токсикомании.

УЧАСТЪЦИ НА ГРАДСКАТА ПОЛИЦИЯ НА ПИЛЗЕН

<p>Дирекция Адрес: Perlová 3, Пилзен Началник ГП: JUDr. Luděk Hosman, тел: 378 036 914, имейл: hosman@plzen.eu</p>
<p>Участък Лохотин и Виноце Адрес: Alej Svobody 60 Пилзен – тел: 378 036 918, имейл: os100@plzen.eu Участък Виноце: Адрес: Пилзен, Brněnská 65, 310 00 тел: 378 036 970 имейл: os150@plzen.eu</p>
<p>Участък Словани Адрес: Koterovská 83, Plzeň, тел: 378 036 920 имейл: os200@plzen.eu</p>
<p>Участък Център Адрес: Divadelní 4, Plzeň, тел: 378 036 933, имейл: os300@plzen.eu</p>
<p>Участък Бори Адрес: Heyrovského 40, Plzeň, тел: 377 377 604, имейл: os400@plzen.eu</p>
<p>Участък Добрувка Адрес: Rádiová 42, Plzeň, тел: 377 265 592 e-mail: os500@plzen.eu</p>
<p>Участък Сквърняни Skvrňany Адрес: Terezie Brzkové 35, Plzeň, тел: 378 036 966 имейл: os600@plzen.eu</p>
<p>Участък Кршмице Управление на градски район (градска област) Пилзен 5 – Кршмице, Адрес: Prvomájové ulice 100</p>

Също така можете да бъдете ошетен по отношение на вашите права в областта на трудовото право. В този случай е най-добре да се обърнете за съвет към някоя от неправителствените организации – например към Контактния център за чужденци.

BEZPEČNOST БЕЗОПАСНОСТ

- Policie ČR – tel. č. 158 *Полиция на ЧР – тел. № 158*
- Hasiči – tel. č. 155 *Пожарна – тел. № 155*
- Lékařská záchranná služba – tel. č. 150 *Медицинска бърза помощ – тел. № 150*
- Městská policie Plzeň – tel. č. 156 *Градска полиция Пилзен – тел. № 156*
- Cizinecká policie *Полиция за чужденци*
- Policista – označení na uniformě *Полицай – знак на униформата*
- Strážník – znak *Патрулирац полицай – знак*
- hasič *пожарникар*
- hasičí přístroj *пожарогасител*
- právník *правист, юрист*
- přestupek *нарушение*
- trestný čin *наказателно деяние*
- oznámení *сигнал, сведение*
- pachatel *извършител*
- svědek *свидетел*
- oběť *жертва*
- stížnost *оплакване*
- vydírání, zastrašování *изнудване, сплашване*
- výtržnictví *хулиганство*
- krádež *кражба*
- podvod *измама*
- fyzické napadení *физическо нападение*
- znásilnění *изнасилване*
- rušení nočního klidu (noční klid od 22.00 hod.) *нарушаване на нощното спокойствие (нощно спокойствие – от 22.00 ч.)*
- opilství *пияно състояние*
- záchytná stanice („záchytka“) *изтрезвително отделение („изтрезвител“)*
- užívání drog *използване на наркотици*
- rasismus *расизъм*
- trest *наказание*
- vězení *затвор*
- správní vyhoštění *административно екстрадиране*
- zvetí do vazby/vyhošťování vazba *поставяне под предварителен арест / екстрадиране, арест*
- soud *съд*
- tlumočník *преводач*
- Státní zastupitelstvo/státní zastupitel *Прокуратура / прокурор*
- Podat trestní oznámení *Да дам сведение за наказателно деяние*

ВАЖНИ ТЕЛЕФОННИ НОМЕРА

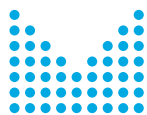
ПОЖАРНА ОХРАНА	150
БЪРЗА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ	155
ПОЛИЦИЯ НА ЧР	158
ГРАДСКА ПОЛИЦИЯ ПИЛЗЕН	156
ИНТЕГРИРАНА СПАСИТЕЛНА СИСТЕМА (можете да говорите и на английски език)	112
ПОВРЕДИ ПО ЕЛЕКТРИЧЕСКАТА МРЕЖА	371 101 111
АВАРИИ ПО ВОДОПРОВОДА	377 413 444
АВАРИИ ПО ГАЗОЗАХРАНВАНЕТО	1239
ИНФОРМАЦИЯ ЗА ТЕЛЕФОННИТЕ НОМЕРА В ЧР	1180
ИНФОРМАЦИЯ ЗА ТЕЛЕФОННИТЕ НОМЕРА ИЗВЪН ГРАНИЦИТЕ НА ЧР	1181

Integrace
cizinců v Plzni

KANDIDÁT NA TITUL
EVROPSKÉ HLAVNÍ MĚSTO KULTURY 2015

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY